

Conferentie over 'Wildlife Ecology and Transportation'

Van 9 tot 12 februari 1998 werd voor de tweede maal de International Conference on Wildlife Ecology and Transportation georganiseerd, in Florida.

De problematiek van de toenemende versnippering van natuurgebieden door de aanleg en het gebruik van infrastructuur stond centraal. Recent onderzoek naar de effecten van versnippering werden gepresenteerd, waardoor een beter inzicht in de aard en omvang van de problemen werd verschaft. Daarnaast richtte de bij-

eenkomst zich op de mogelijke oplossingen voor habitatfragmentatie. Een verscheidenheid van ontsnipperende maatregelen passeerden hierbij de revue, terwijl tevens de noodzakelijke beleidslijnen en -strategieën werden bediscussieerd.

Het congres had zo'n 200 deelnemers, afkomstig uit de Verenigde Staten, Canada, Australië, Nederland en Oostenrijk. Er vond uitwisseling plaats van kennis en informatie tussen onderzoekers, beleidsmakers, adviseurs, ont-

werpers en uitvoerders. De inhoud van zowel de presentaties als posters was zeer gevarieerd. Dit had tot resultaat dat de problematiek van versnippering door infrastructuur vanuit (zeer) verschillende invalshoeken werd belicht.

Er waren drie Nederlandse presentaties tijdens de conferentie. Hans Bekker presenteerde namens de Dienst Weg- en Waterbouwkunde van Rijks- waterstaat de inspanningen die bij het ontwerp en de inpassing van rijkswegen ten behoeve van de ecologie zijn verricht, plus een korte schets van de ontwikkelingen binnen het 'Infra Eco Network Europe' (IENE). Aansluitend deed Marcel Huijser van de VZZ verslag van het in opdracht van RWS-DWW uitgevoerde egel- onderzoek. Tenslotte schetste Edgar van der Grift, namens Holland Railconsult en NS Railinfrabeheer Systeemontwikkeling, de problematiek van versnippering rond spoorwegen, en illustreerde hij compenserende en mitigerende maatregelen.

Door de drie Nederlandse deelnemers is een Nederlandstalig congresverslag samengesteld, niet een volledig verslag van de presentaties en discussies tijdens het congres, maar meer een bundeling van aansprekende praktijkvoorbeelden, suggesties en aanbevelingen. Hierbij ligt de nadruk op mitigerende maatregelen, maar ook beleid- en onderzoeksaspecten komen aan bod. De tekst is waar mogelijk aangevuld met illustratiemateriaal dat voor een belangrijk deel tijdens veldbezoeken in Florida is verkregen.

De conferentie heeft inmiddels een vervolg gekregen in de *Third International Conference on Wildlife Ecology and Transportation*, van 13 tot 16 september gehouden in Missoula, Montana (VS). Voor meer info en aanvragen van het congresverslag: *Edgar van der Grift*, 030-2358667 (NL); e-mail eavandergrift@hr.nl.

Symposium wilde kat

In april 2000 wordt in Göttingen (Duitsland) een vierdaags symposium gehouden over de wilde kat gehouden, met als voertaal engels. Het conferentieoord (slot Nienover) ligt zo'n 120 km ten zuiden van Hannover. Mensen die willen deelnemen kunnen een berichtje sturen naar Karsten Hupe, Schlossweg 1, D-37194 Bodenfelde, e-mail karhupe@aol.com.

Vossenonderzoek Vlaanderen

Het onderzoek dat het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer in Vlaanderen verricht naar de vossenpopulatie in twee steekproefgebieden van 100 km² begint aardige resultaten op te leveren. Het afgelopen voorjaar was het derde vangstseizoen. Er konden met hulp van vele medewerkers van binnen en buiten het instituut maar liefst 67 jonge vossen gevangen en ge-oormerkt worden, wat het totaal op 128 bracht. Dat vangen is een intensief werk, want in nauwelijks drie weken tijd, vanaf eind april tot ver in mei, moet je zowat op alle plekken tegelijk

zijn. Met vangmateriaal sleuren, helling op en helling af, door het bos en over prikkeldraad, het is 'hard labuur'. Soms dienen daarbij tot veertig (!) vangfuiken op één lokatie geplaatst te worden. De dagelijkse vangcontrole, al gauw een week lang per lokatie, start bij het krieken van de dag, onverminderd op weekend- en feestdagen zoals we die in de meimaaand kennen.

Bijkomende uitdaging was het proberen vangen van enkele volwassen vossen, om ze van een zender te voorzien. De daarbij gebruikte vangtechniek vereiste, om redenen van dierenwelzijn, een valcontrole om de drie uur, uiteraard 's nachts... Hoewel enkele geschikte lokaties voor telemetrie-onderzoek wegvielen door illegale bouwvacht (uitgegraven burchten, burchten met stropen...) konden toch twee buurmoevossen gevangen worden, Frieda en Mariette. Sinds begin mei wordt hun dagelijkse en nachtelijke doen en laten stukje bij beetje ontsluit. Met een beetje geluk (de dames steken regelmatig drukke verkeerswegen over...) gaan we daar nog veel van leren. Wellicht later daarover meer. *Koen Van Den Berge*, e-mail Koen.VanDenBerge@lin.vlaanderen.be.

Foto Koen Van Den Berge

Marternetwerk werkt!

Het voor geheel Vlaanderen opgezette 'Marternetwerk' heeft dit jaar enkele sensationele waarnemingen opgeleverd. Om te beginnen een betrouwbare waarneming, op 12 mei, van twee levende otters, gezond en wel aan het stoeien in een Vlaams kanaal. Via het netwerk werd op 22 mei ook een volwassen vrouwtjesdas ingezameld als verkeersslachtoffer, in de Oost-Vlaamse Scheldevallei bij Oudenaarde. Behalve dat een lokaal jachtwachter veertien dagen daarvoor reeds sporen had gevonden, leverde uitgebreid terreinonderzoek in de wijde omgeving van de vindplaats geen verdere aanwijzingen voor dassen-activiteit. Een zwerver? Via de nog uit te voeren autopsie kan hierover mogelijk wat meer klaarheid komen.

Begin mei werd ook - de eerste! - boommarter op Vlaams grondgebied opgeraapt, meer bepaald ter hoogte van het Hallerbos. Dankzij het feit dat de vinder moedig genoeg was het dier, dat reeds 'spetsrot' was (het bewoog!), toch in te zamen, kon via een autopsie de determinatie bevestigd worden: ontegensprekelijk een boommarter, een volwassen mannetje. Waarmee nog maar eens aangetoond wordt dat effectieve inzameling van dode dieren, in welke toestand dan ook, ten zeerste aangewezen is wanneer het om mogelijk bijzondere gevallen gaat. Een pluk haar, een stuk kaakbeen... het volstaat om op zijn minst zekerheid te krijgen aangaande de soort.

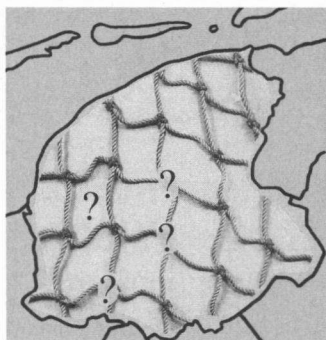
Elke dode marterachtige, maar ook wasbeer, wasbeerhond, beverrat en bever, is het waard ingezameld te worden. Vondsten kunnen gemeld worden aan een van de vele medewerkers. Een lijst daarvan is op aanvraag verkrijgbaar bij *Koen Van Den Berge, IBW, Gaverstraat 4, B-9500 Geeraardsbergen, tel. 054/437112, fax 054/410896, e-mail Koen.VanDenBerge@lin.vlaanderen.be.*

Snel, sneller, snelst

Nu de speurtocht naar noordse woelmuizen in Noordwest Overijssel niets heeft opgeleverd (zie Zoogdier 10(1)) is Friesland de enige Nederlandse provincie ten oosten van het IJsselmeer waar nog sprake is van een populatie. Maar ook met die populatie gaat het niet goed. Tussen 1946-1969 en 1989-1996 is de verspreiding in Friesland met bijna 40% afgenomen (zie Zoogdier 8(1)). Dit kan betekenen dat de populatie in Friesland aan het verdwijnen is of dat er niet goed gezocht is. De VZZ heeft daarom aan de provincie en het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) voorgesteld om een intensieve inventarisatie uit te voeren en, in samenwerking met het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN-DLO), uit te zoeken of de populatie in Friesland duurzaam is. Dit laatste is te achterhalen door de verspreidingsgegevens en gegevens over vegetatie en beheer in een model te koppelen. Het model bekijkt dan of er voldoende geschikte leefgebieden zijn, die niet te ver uit elkaar liggen voor noordse woelmuizen. Er moet sprake zijn van een *netwerk* van geschikte leefgebieden om een populatie noordse woelmuizen te behouden.

De inventarisatie is in september gestart en duurt tot half oktober. Daarna worden de analyses uitgevoerd. Eind 1999, begin 2000 komen de VZZ en het IBN-DLO met hun conclusies en adviezen.

Bij de inventarisatie wordt de IBN-methode gebruikt zoals die in Zoogdier 8(3) beschreven is. Hiermee kan snel aangetoond worden welke muizensoorten in een gebied voorkomen, zonder het gevaar te lopen dat soorten gemist worden. Frank Mertens en Maurice La Haye, die het veldwerk uitvoeren, hadden echter niet verwacht dat de muizen

zich zo snel zouden laten vangen als op de eerste velddag gebeurde. Direct nadat Frank een inloopval ten noorden van de Grote Wielen 'op scherp' had gezet liep er al een muis in. En, ja hoor, het was een noordse woelmuis! Dit gebeurde in een ander gebied nog een keer. Nu was het een aardmuis die sneller dan snel de val inliep.

Dennis Wansink

Nieuw vleermuis-tijdschrift

Vanaf dit jaar is de wereld een nieuw wetenschappelijk engeltalig tijdschrift over vleermuizen rijker. Het heet 'Acta Chiropterologica' en wordt uitgegeven door het Museum & Institute of Zoology van de Poolse Academy of Sciences te Warschau. Een persoonlijk abonnement (2 afleveringen per jaar) kost US\$ 40. Nadere informatie bij Dr. Wiesław Bogdanowicz, Polish Academy of Sciences, Wilcza 64, 00-679 Warschau, Polen. E-mail wieslawb@robal.miiz.waw.pl.

